

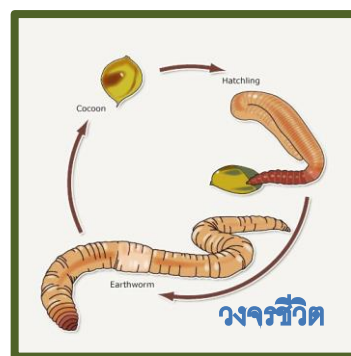
การเลี้ยงไส้เดือนเพื่อผลิตปุ๋ยมูลไส้เดือน

เกษตรอินทรีย์ในยุคปัจจุบันมีความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากผู้บริโภคตระหนักถึงการบริโภคอาหารที่มีคุณประโยชน์และปลอดภัยต่อสุขภาพ ประกอบกับนโยบายของภาครัฐที่สนับสนุนให้ระบบเกษตรกรรมลดการใช้ปุ๋ยเคมี ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์แมลงศัตรูพืชทางธรรมชาติที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การเลี้ยงไส้เดือนเพื่อผลิตปุ๋ยมูลไส้เดือนจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่ง เพราะในระบบนิเวศนั้นไส้เดือนมีหน้าที่ช่วยย่อยสลายอินทรีย์วัตถุช่วยปรับปรุง โครงสร้างของดิน ช่วยให้รากพืชเจริญเติบโตได้สะดวก มูลของไส้เดือนมีปริมาณธาตุอาหารที่พืชต้องการ และไส้เดือนยังสามารถย่อยสลายขยะอินทรีย์ในครัวเรือนได้อีกด้วย

ไส้เดือนเป็นสิ่งมีชีวิตในดินที่มีอยู่ตามธรรมชาติ มีบทบาทสำคัญในการช่วยปรับโครงสร้างของดินทำให้ดินร่วนซุยช่วยในเรื่องการระบายน้ำและอากาศ เป็นการไหลวนทางธรรมชาติ อีกทั้งยังช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารให้แก่ดิน ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ ปัจจุบันจึงมีการเพาะเลี้ยงไส้เดือนเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์ปุ๋ยชีวภาพ ทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมีและช่วยลดต้นทุนการผลิต สายพันธุ์ที่นิยมเลี้ยงในปัจจุบัน คือ “แอฟริกัน ไนท์ ครอเลอร์” (African Night Crawler (AF)) เป็นสายพันธุ์ที่ทนต่อสภาพอากาศร้อนของประเทศไทยได้ดี โตไว กินเก่ง ขยายพันธุ์ได้รวดเร็ว

ลักษณะโดยทั่วไปของไส้เดือน African Night Crawler (AF)

- ตัวเต็มวัยมีขนาด ๑๓๐-๒๕๐ x ๕-๘ มิลลิเมตร
- ลำตัวมีสีน้ำตาลแดงปนเทา
- สืบพันธุ์แบบอาศัยเพศโดยจับคู่ผสมพันธุ์ใต้ดิน
- มีอายุ ๓-๔ ปี ใช้เวลาในการเติบโตเต็มวัย ๖-๑๐ เดือน
- สร้างอุโมงค์ใต้ดินเฉลี่ยประมาณ ๑๖๒-๑๘๘ อุง/ตัว/ปี
- ใช้เวลาในการฟักเป็นตัวประมาณ ๑๓-๒๗ วัน โดยเฉลี่ยฟัก๒ตัว/อุงไข่

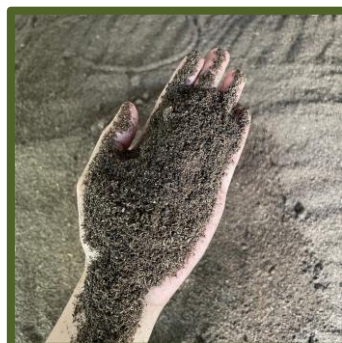
วัสดุอุปกรณ์

- กะละมังพลาสติกสีดำ เจาะรูเพื่อระบายน้ำ
- ปุ๋ยคอกแห้ง (ขี้วัว)
- พ่อแม่พันธุ์ไส้เดือน
- ตะแกรงร่อนเพื่อใช้แยกไส้เดือนกับมูลไส้เดือน

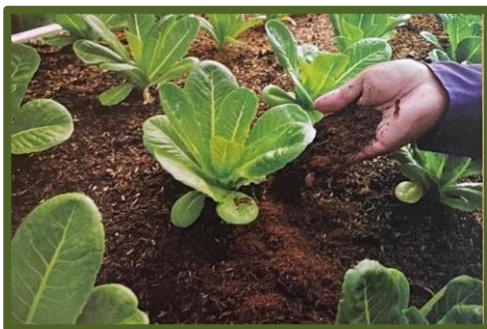

ขั้นตอนและวิธีการ

๑. นำปุ๋ยคอกแห้งมาแช่น้ำทิ้งไว้ ๑ วัน แล้วปล่อยน้ำออก ทำซ้ำอีก ๒ ครั้ง เพื่อคลายความร้อนและลดก๊าซแอมโมเนียที่สะสมอยู่
๒. นำปุ๋ยคอกที่ได้มาใส่กะละมังที่เจาะรูแล้ว ปริมาณ ๓/๔ ของกะละมัง
๓. นำพ่อแม่พันธุ์ไส้เดือนจำนวน ๓ ชีด ใส่ลงไปกระจายให้ทั่วกะละมัง
๔. รดน้ำให้ชุ่ม แล้วนำไปไว้ในที่ร่ม อากาศถ่ายเทสะดวก
๕. ดูแลปุ๋ยคอกให้มีความชุ่มชื้นอยู่เสมอ ๑๕-๒๐ วัน
๖. จากนั้นรดให้น้ำ ๗ วัน เพื่อลดความชื้นลง
๗. แล้วนำมาร่อนแยกตัวไส้เดือน ไข่ และมูลไส้เดือน ออกจากกัน

- การเลี้ยง ๑ กระละมังจะได้ปุ๋ยมูลไส้เดือนประมาณ ๓ กิโลกรัม
- ปุ๋ยมูลไส้เดือนที่ได้ควรเก็บไว้ในที่อากาศถ่ายเทสะดวก และไม่ควรเก็บไว้นานเกิน ๒ เดือน
- ปุ๋ยมูลไส้เดือนที่ได้ สามารถนำไปใช้บำรุงแปลงพืชผักสวนครัว โดยใช้ปุ๋ยมูลไส้เดือนโรยบริเวณผิวดิน หรือ ผสมระหว่างการเตรียมดิน ในอัตรา ๑ - ๑.๕ กิโลกรัม/ตารางเมตร

เขียนโดย

นางสาวอลิษา อวยพร

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ